

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34 — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

Občni zbor „Narodne Tiskarne“.

V nedeljo, dne 21. aprila 1901 občni zbor „Narodne Tiskarne“ ni mogel zborovati, ker je bilo po pravilih premalo delničarjev udeleženih.

Zatorej se skliče nov

občni zbor

delniškega društva

„Narodne Tiskarne“

na dan 5. maja 1901

ob 11. uri dopoldne

v prostorih „Narodne Tiskarne“

z istim, za občni zbor dne 21. aprila 1901 določenim dnevnim redom, s pristavkom, da po § 17. društvenih pravil ta novo sklicani občni zbor veljavno sklepa brez ozira na število navzočih delničarjev in na število od njih zastopanih glasov.

Upravni odbor „Narodne Tiskarne“.

Razsodba o žlindri.

Velika razprava o žlindri, ki se je vnela minoli petek v državnem zboru, nam daje povod, da priobčimo v naslednjem obe razsodbi, ki sta bili izdani v znani pravdi, dr. Šusteršiča proti županu Svetlinu.

Razsodba c. kr. okrajnega sodišča v Kamniku se glasi:

Opr. št. U 8/1/6

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Kamniku je o obtožbi dr. Ivan Šusteršiča, odvetnika v Ljubljani in Josipa Šiške, knezoškofijskega kancelarja kakor zasebna obtožitelja zoper Andreja Svetlina, zavoljo prestopka razžaljenja časti v smislu §§ 488 in 491 kaz. zak. v navzočnosti dr. Janko Brejca, kakor zastopnika, zasebna obtožitelja, prostega obtoženca Andreja Svetlina, zagovornika (pooblaščenca) dr. Karl Trillerja po danes dognani glavni razpravi po predlogu zastopnika obtožiteljev, da se obtoženi radi prestopka razžaljenja časti postavno kaznuje in po predlogu udeleženca razsodila tako:

Andrej Svetlin, 67 let star, oženjen posestnik in župan v Podborštu št. 6 oče 3 otrok, nekaznovan, se od zatožbe prestopka zoper varnost časti v smislu § 488 in oziroma 491 kaz. zak. storjenega s tem, da se je dne 26. novembra 1900 v hiši Janeza Stebeta v Podborštu v navzočnosti več oseb o zasebnem tožitelju dr. Ivan Šusteršiču izustil, da je bil isti svojedobno kot državni poslanec zaničen v izvrševanju svojih poslanskih dolžnosti, da skrbi samo za farško bisago, ki ni nikoli sita in da ima umazane roke s Tomaževim žlindrom, ker sta s Šiško v tem oziru delala za se, tedaj zasebna tožitelja dr. Ivan Šusteršiča in Josipa Šiška dolžil krivično tacega nepoštenega dejanja, katero vtegne ista v smislih ljudij ponižati in zaničljiva storiti, ter zasebnega obtožitelja dr. Ivan Šusteršiča tudi dolžil zaničljivih lastnosti in ga javnemu zaničevanju izročil po § 259/3 k. pr. r. oprosti in po § 390 kaz. reda tudi reši povrnitev kazenskih stroškov.

Razlogi:

Obtoženi Andrej Svetlin je priznal, da je dne 26. novembra 1900 v hiši Janeza Stebeta v vasi Podboršt, kjer je bilo več oseb navzočih o zasebnem tožitelju

dr. Ivan Šusteršiču, kateri je bil kandidat 5 kurije za državnega poslanca, se izustil, da je bil isti svojedobno kot državni poslanec zaničen o izvrševanju svojih poslanskih dolžnosti in da skrbi samo za farško bisago, katera ni nikdar sita.

To očitane v času, ko so bili volilci radi predstojčih volitev državnih poslancev več ali manj razburjeni se pač ne more smatrati kot žaljenje časti, ampak kot vsakemu volilcu dovoljeno, če ravno ostro kritiko, in ker je zasebni tožitelj dr. Ivan Šusteršič bil kandidat tako zvane klerikalne stranke je hotel obtoženec z besedami, da skrbi zasebni tožitelj za farško bisago, reči da je klerikalec in da skrbi za mrtvo roko, kar ni nič nečastnega ali zaničljivega, ter bi v tem slučaju se le mrtva roka lahko užaljeno čutila. Priznal je obtoženi tudi, da je zasebnemu tožitelju dr. Ivan Šusteršiču pri isti priliki očitil, da njegove roke niso čiste, ker so umazane z Tomaževim žlindrom, zaničal je pa, da je imenoval tudi osebo zasebnega obtožitelja knezoškofijskega kancelarja Josipa Šiško rekoč: kar sta s Šiško o tem oziru delala za se, to je obtoženi za svojo priznano izjavo dokaz resnice ponudil. Ker od strani zasebnih tožiteljev, navedenih dveh prič, katere so se pod prisego zaslislale, priča Jože Benkovič o začetku ni vedel se spominjati, če je obtoženi tudi o tožitelju Šiška kaj omenil, ter tudi o prvem poročilu ali pismu na tožitelja dr. Ivan Šusteršiča, katero pismo je pisal čez dva dni po dogodku ni o osebi Josipa Šiška kaj omenil, pač pa šele o pismu, katero je pisal tožitelju čez 5 tednov, ter je isti gotovo dogodek in storjeno izjavo Andreja Svetlina čez dva dni pač bolje v spominu imel kakor po preteku 5 tednov, in ker tudi celi čas navzoča priča Jože Peterlin o tem ni nič natančnega izpovedati vedla oziroma potrditi zamogla, da je obtoženi tudi osebo tožitelja Josipa Šiška imenoval, se ni zamoglo prepričanje zadobiti, da je obtoženi tudi o osebi obtožitelja Josipa Šiška kaj omenil. Kar tiče obdolženje zasebnega obtožitelja dr. Ivan Šusteršiča, da ima isti omazane roke z Tomaževim žlindrom in da je delal zase, se je pa pri današnji obravnavi dokazalo, da je Gospodarska zveza, katere načelnik je bil dr. Ivan Šusteršič v konkurenco c. kr. kmetijske družbe prodajala žlindro, katero je v časopisu „Slovenec“ naznanila kot 18% tno, med tem ko se je po predloženem pismu tvrde Konjedic & Zajec razvidilo in pojasnilo da ista ne more garantirati za določeni %, ampak samo da je ista od 16—18%. Trdilo se je v časopisu „Slovenec“ od strani Gospodarske zveze, da je bila vsa žlindra kemično preiskovana, koliko %, da ima, med tem ko je bivši ravnatelj Gospodarske zveze priča Ferdinand Sajovic, kateri je bil tudi pod prisego zaslisan, potrdil da se ni 10 vagonov navedene žlindre po predpisu preiskalo, koliko procentna da je. Ker se je dalje pri obravnavi dokazalo da ni cela resnica, da se je Gospodarski zvezi posrečilo pod ugodnimi pogoji kupiti umetnega gnojila Tomažev žlindre, katera se je prodajala 20 kr. cenejo in nižje nego Tomaževa žlindra od strani kmetijske družbe, temveč je to škodo nase vzel in trpel dr. Ivan Šusteršič kot načelnik navedene Gospodarske zveze, kateri je imel škode nad 2000 K, kar se je zgodilo samo radi konkurence proti kmetijski družbi s Tomaževim žlindrom, se mora to postopanje od strani načelnika Gospodarske zveze pač smatrati kot nepravilna

konkurenca, ter je bil izrek obtoženca, da ima umazane roke obtožitelju kot načelnik Gospodarske zveze, s čegar vednostjo se je to zgodilo tem bolj opravičen, ker je obtoženi kot izobražen kmetovalec in župan v tej zadevi bral polemiko v časopisih „Slovenec“, „Domoljub“ in „Slov. Narod“. Ker tedaj radi osebe zasebnega obtožitelja Josipa Šiška se ni dokazano smatralo, da je obtoženi, kateri je druge okoliščine odkritosrčno priznal, tudi osebo obtožitelja Šiška imenoval radi obtožitelja dr. Ivan Šusteršiča pa, kar se tiče njegove osebe kot na čelnika Gospodarske zveze, pa dokaz resnice dognan, je oprostitev obtoženca od vseh točk zatožbe opravičena.

Izrek o troških se opira na § 390 k. p. reda.

Kamnik, dne 20. februarja 1901.

Podpis nečitljiv.

Razsodba c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani se glasi:

Opr. št. U 8/1/15.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. deželna sodnija v Ljubljani, kakor vzklicna sodnija, je danes pod predsedstvom c. kr. deželnosodnega svetnika Schneiditza, v navzočnosti sodnih svetnikov Wengera, Andolška in Hauffena, kakor sodnikov in c. kr. avsk. dr. Souvana, kakor zapisnikarja o vzklicu zas. obtožiteljev dr. Šusteršiča in Josipa Šiška zoper razsodbo c. kr. okrajne sodnije v Kamniku, z dne 20. februarja 1901 o. š. U 8/1, s katero se je obtoženec Andrej Svetlin, 67 let star posestnik in župan v Podborštu, v smislu § 259. št. 3 k. pr. r. oprostil obtožbe radi prestopka zoper varnost časti po § 488, oziroma 491. k. z. storjenega s tem, da se je dne 26. novembra 1900 v hiši Janeza Stebeta v Podborštu v navzočnosti več oseb o zasebnem obtožitelju dr. Šusteršiču izustil, da je bil ta isti svojedobno kot državni poslanec zaničen v izvrševanju svojih poslanskih dolžnosti, da skrbi samo za farško bisago, ki ni nikoli sita, in da ima umazane roke s Tomaževim žlindrom, ker sta s Šiško o tem oziru delala zase, tedaj zasebna obtožitelja dr. Ivana Šusteršiča in Josipa Šiško dolžil krivično tacega nepoštenega dejanja, katerega utegne ista v mislih ljudij ponižati in zaničljiva storiti, ter tudi zasebnega obtožitelja dr. Ivana Šusteršiča dolžil zaničljivih dolžnosti in ga javnemu zaničevanju izročil po glavni razpravi, opravljeni dne 4. aprila 1901. vsled odredbe z dne 21. marca 1901. o. š. Bl. XII. 101/1 v navzočnosti dr. Brejca kakor zastopnika zasebnih obtožiteljev prostega obtoženca Andreja Svetlina zagovornika dr. Trillerja, po predlogu, stavljenem od zastopnika obtožitelja, da se vzklicu ugodni in Andrej Svetlin v smislu obtožbe obsodi, oziroma po predlogu obdolženca, da se razsodba prve sodnije potrdi, razsodila tako. Vsklic zasebnih obtožiteljev zoper gori navedeno razsodbo o izreku o krivdi se kot neutemeljen zavrne, razsodba prvega sodnika potrdi ter imata zasebna obtožitelja povrniti stroške brezuspešnega vzklica po § 390. k. pr. r.

Razlogi.

Razsodba prve instance potrdila se je večinoma iz njenih razlogov, ki se dejanskemu stanu in zakonu prilagajo; glede na podatke vzklicne rasprave se tem razlogom še doda sledeče:

Inkriminovani stavek: „da je dr. Šusteršič kot svojedobni državni poslanec bil zaničen v izvrševanju svojih poslanskih dolžnosti, se alocr v tej precizni obliki

od zaslišanih prič ni mogel potrditi, in se je le kot dokazano smatralo, da je obtoženec Andrej Svetlin kot volilec in zaupni mož narodno-napredne (liberalne) stranke le v obče grajal nasproti v V. kuriji postavljenemu kandidatu dr. Šusteršiču, kateri je pristaš in celo vodja klerikalne stranke na Kranjskem, nekdanje baje neplodno delovanje bivšega poslanca dr. Šusteršiča, kateri je iz ozirov na svoje druge posle bil odložil pred leti mandat za državnega poslanca; iz tega stališča se morajo besede obtoženčeve tolmačiti in se je s tem le hotelo izreči, da dr. Šusteršič za liberalno stranko ni sposoben kandidat; k takšni, akoravno ostri kritiki pa je bil obtoženec kot volilec in zaupni mož ter župan v volilnem okraju gotovo opravičen in v le-tom smislu izgovorjene besede se ne morejo žaljivimi vzeti; ker tedaj manjka v vsakem oziru obstanek prestopka zoper varnost časti, moral se je dotični del razsodbe potrditi.

V enakem smislu in v zvezi z ravnokar navedenimi besedami obtožbe pa se mora tudi dalje inkriminovani izraz: „da dr. Šusteršič le skrbi za farško bisago, ki ni nikoli sita“, premotivirati; s predbacivanjem, da dr. Šusteršič le skrbi za nenasiljivo farško bisago, je obtoženec zoper iz svojega stališča povdarjal nesposobnost zasebnega obtožitelja kot kandidata za liberalno stranko; saj se v enakem kolobaru suče cela volina borba na Kranjskem, in v tem srditem boju strank se rabijo dan za dnevom jednake besede, jednaka sredstva ter vsaka stranka drugi nasprotni stranki predbaciva sebičnost, nesposobnost itd., s kratka obtoženec je rekel z drugimi besedami le-to: „ne volite dr. Šusteršiča, ker kot pristaš klerikalcev duhovnikov (farjev) samo za to stranko dela, v dosego njihovih namenov“; očitvidno pa je vsakemu kandidatu in osobito vodji lastne stranke dovoljeno in celo hvale vredno, ako se z vso močjo za isto poteguje; v tem stremljenju pač ni nič žaljivega najti in se inkriminovana besedičenja ne da subsumirati pod kakšen paragraf radi žaljenja časti; dostavek pri bisagi, „da ni nikoli sita“, bi mogoče bil žaljiv, vendar v tem oziru dr. Šusteršič le obtožbi ni legitimovan, ker te besede le merijo na duhovni stan (farje), in so se „farji“ oziroma le njih bisage kot nenasiljive označile; — iz teh razlogov tedaj tudi v tej točki vzklic ni utemeljen in je razsodba prvega sodnika opravičena.

Kar se končno tretje točke obtožbe tiče; „da ima dr. Šusteršič umazane roke s Tomaževim žlindrom, ker sta s Šiško v tem oziru delala zase, se sodni dvor prvič ni mogel o tem prepričati, da bi bil obtoženec, kateri je takoj vse druge inkriminovane izraze lojalno priznal, tudi izgovoril dodatke prvotne obtožbe, namreč „ker sta s Šiško v tem oziru delala zase“; če se prevdarja, da je v tem oziru že v prvi instanci zaslišana priča kaplan Benkovič izprva tega dostavka ni mogel potrditi, oziroma da še v tem v njegovi prvi informaciji na dr. Šusteršiča ničesar omenil ni, ostane vsekako vprašljivo ali je obtoženec zares tudi te besede rabil, uvaževati pa je še dalje, da tudi v prvi instanci zaslišana priča Jože Peterlin precizno tega dostavka ni mogel potrditi, ampak le „da je bila pri kmetijski družbi“ (?) neka goljušja, med tem ko ista priča pravi, da se ne spominja, da bi bil obtoženec tudi imenoval kancelarja Šiško, pa tudi danes

zaslišani novi priči Janez Stebe starejši in mlajši o tej točki obtožbe jednako ne pričujeta, niti posamezne besede, niti njih celotna zveza se ne strinja s tenorjem obtožbe. Priča Stebe star. le potrdi, da je o dr. Šusteršiču bio omenjeno, „da za profit dela“, in da o osebi Šiške ni bilo govora, na drugi strani pa priča Stebe ml. vse to jednako potrjuje, kakor obtožba navaja s priznanjem, da je med časom o tej zadevi bil poprašan po kaplanu Bankoviču, ali kaj ve! Glede na vse to sodni dvor ni vzel kot dokazano, da bi se bil poslužil obtoženec gori navedenega dostavka, in je tedaj s tem sodni izrek prvega sodnika o nekrivdi zastran zasebne obtožbe Josipa Šiške opravičen.

Preostaja sedaj le še ostali del obtožbe dr. Šusteršiča, „da ima umazane roke s Tomaževo žlindro“, te besede obtoženec izrecno priznava, se sklicujoč na dokaz resnice; omeni se, da se pri tem ni vzela v poštev sploh oseba dr. Šusteršiča kot privatna, ampak le njegovo delovanje kot načelnika bivše „gosp. zveze“, da pa je dr. Šusteršič za to delovanje „gosp. zveze“, vsaj kar se žlindre tiče, odgovoren, o tem ne more biti nobenega dvoma, ker je vendar kot načelnik „gosp. zveze“ nastopil in osobito s pismom z dne 16. julija 1899 na ravnatelja Sajovica svoje stališče natančno pojasnil; v tem pismu vendar dr. Šusteršič določa ceno žlindre zaukazujoč, naj se žlindra še odda za 20 kr. ceneje nego „jo oddaje „kmetijska družba“ svojim članom; zgubo bodem jaz pokrili, to pa ostane tajno; — objavite takoj v „Slovenca“, da dobijo zadruge pri „gosp. zvezi“ Tomaževo žlindro za toliko ceneje nego člani „kmetijske družbe“ itd.“

Nikakor tedaj ni moči tajiti zveze časniške polemike, katera se je na jedni strani med „Slovencom“ in „Domoljubom“ in na drugi strani med „Slovenskim Narodom“ radi Tomaževe žlindre pričela — z „gosp. zvezo“ oziroma njenim načelnikom dr. Šusteršičem in že tudi po vršen pregled dotičnih mnogobrojnih polemičnih člankov in poslanih „(priloge K U 8/14)“ kaže, da se je po „gosp. zvezi“ izvedlo nezdravo konkurenčno podjetje na to mereče, da se da sedaj v deželi Kranjski kot dobrodelna noznata „c. kr. kmetijska družba“ ob veljavo in kredit spravi; — vsi polemični spisi, ki so se prečitati, razjasnijo pravi položaj o žlindri in se postopanje „gosp. zveze“ nikakor ne more označiti kot rejelno, nesebično in korektno, kar že kaže od zas. obtožitelja dr. Šusteršiča samega priznana dejstva, da je on iz lastnega žepa vsled te konkurence nastalo škodo 2000 kron pokrili; — dokazano je tedaj, da „gosp. zveza“ ni iz svojega škode trpela in vendar je stopila glede žlindre v konkurenco s kmetijsko družbo, da bi njen upliv uničila in javno mnenje o njenem delovanju pačila; — nasledki celega tega postopanja so se takoj pokazali s tem, da je zopet „Slovenec“ v št. 30. ex 1900 pisal, da „kmetijska družba“ z žlindro ne zna gospodariti, da je ta družba vsled njenega načina nakupa žlindre oškodovana za 3600 gl. akoravno dobiva subvencije javnih denarjev“.

Takšno početje gotovo ni pravilno in častno, in priča Sajovic sam označil je isto kot „umazana konkurenca“, (glej starega zapis. stran 58); še manj laskavo pa je to barantijo z žlindro označil tudi pod prisego zaslišana priča Gustav Pirc; — ako se vse to vpošteva in posebno še uvažuje, da so javni listi kakor „Slov. Narod“ več časa neprenehoma ista nečastna, da celo kot „golfigo“ proglašena početja „gosp. zveze“ in njenega načelnika javno razglaševali, ne da bi se bila proti dnevniku tožba v obrambo časti vdeležencev in osobito dr. Šusteršiča vložila ali vsaj proti glavni osebi „Kmetijske družbe“ ravnatelju Pircu —, se pač zamore trdit, da tudi obtoženec Svetlin s svojimi pod obtožbo postavljenimi besedami ni nič izmišljenega ali neresničnega spregovoril; gotovo pa ni žalil sicer tudi od njega čislane privatne osebe dr. Šusteršiča, kateremu je le kot politični nasprotnik predbečeval dejstva sama pri manipulaciji z žlindro, gledé katerih pa je dokaz resnice dognan in sicer v prvi vrsti na podlagi v Šusteršičevem pismu z dne 16. julija 1899 naglasnega principa, da ostane stroga taj-

nost, na kakšen način se je za letos taka ugodna cena napravila, iz česar očitno sledi, da si je bil dr. Šusteršič sam svest, da njegova manipulacija pri žlindri ni reelna!

V tem pogledu naj se še tudi omeni, da dr. Šusteršič to tajno manipulacijo z žlindro do teka sedanje razprave ni pojasnil in da tudi od njega samega pooblaščenca redakcija „Slovenca“ onih navedb, ki se tičejo udobnega nakupovanja žlindre pa „Gosp. zvezi“, kvalitete žlindre in preiskave vseh kvantitet in katere navedbe niso bile resnične, ni popravila, kar pa bi se bilo imelo zgoditi, da se javno mnenje ne kvarja in ugled „Kmetijske družbe“ ne spodkopava.

Bilo je tedaj tudi v tem delu povotno razsodbo potrditi in vzklic zavrniti.

V Ljubljani, dne 4. aprila 1901.

Predsednik:
Schneiditz, m. p.

Občinske volitve v Ribnici.

Iz Ribnice, 28. aprila.

Po petdnevem boju smo 26. t. m. končali volitve v občinski zastop in v gospodarske odseke treh podobčin ribniške krajne občine. Te volitve, ki so trajale celih pet dni ter zopet enkrat razburile duhove, — kompliciran aparat, volilo se je devetkrat, — so dovolj zanimive, da kratko poročamo o njih. Tudi „Slovenec“ slavošpev „na katoliško narodno volilce, kateri so kakor skala trdno stali za pravice katoliško-narodnih mož“, zahteva nekoliko pojasnila. Izid volitev sicer ne vzbuja pri napredni stranki posebnega veselja, a tudi obupa ne. V občinskem zastopu bodo imeli klerikalci 24, mi pa gotovih 9 udov, tedaj tudi ti za napredek občine vneti možje znali preprečiti kake za občino škodljive ali sramotilne nakane nasprotnikov. Ako bodo pa imeli prave interese občine pred očmi, bodo občinski zastop kakor do sedaj lahko tudi v prihodnje složno delovali. Na predna stranka ni in ne bode iz trte izvijala prepričev, brez katerih ne morejo živeti nekateri elementi, kateri sebe imenujejo z imponujoče donečo frazo: „zavedni katoliško narodni možje“.

Pri občinskih volitvah v Ribnici je bilo že iz početka gotovo, da zmagajo naprednjaki v I. razredu, kjer imajo 5/6 glasov, klerikalci pa v III. razredu in pri gospodarskih odsekih za podobčini Gorenja vas in Goriča vas. Pri teh volitvah ni bilo treba nikakih agitacij, in bi se bilo prebilo tudi brez farovških straž. Napredna stranka se vsled tega ni udeležila teh volitev ter je koncentrirala svoje moči na volitev zastopnika za trg, za trški gospodarski odsek in v II. razredu za krajni občinski zastop. Agitacija je bila na obeh straneh intenzivna, in udeležba volilcev skoraj polnoštevna. Katoliško zavednost in prepričanje so vzbujala navadna sredstva: cerkvene pridige, tajni shodi, razne obljube gmotnega dobička, grožnje z gospodarskim poginom onim, ki nečejo postati novo katoliški, denar, pijača, opravljanje in obreko vanje naprednjakov itd. Vsled tega smo propali v II. razredu s častno manjšino 32 proti 39 glasom. Poleg vnanjih volilcev tega razreda se je pridružilo klerikalcem tudi nekaj tržanov, posebno: 1 mesar, 1 pek in kakih 5 ali 6 krčmarjev, katerim primanjkuje odjemalcev in pivcev ter upajo z volitvami sebi pomagati na škodo trga. To dela tedaj tisto skalnotrdno katoliško prepričanje, katero poveljuje „Slovenec“. O tem se ne more motiti tudi g. kaplan Brešar, vodja vse nasprotne agitacije, ki je po izidu volitve v II. razredu šel po trgu pod pazduho — „Arm in Arm die Welt in die Schranken rufend“ — z možičkom, kateremu so notranji prostori sodnijskih zaporov dobro znani, in z odpalim trgovcem, kandidatom za gospodarski odsek, kateri se da vpijaniti po vsakem židovskem agentu ali hrvaškem prašičarju, ako ta stvar ničesar ne stane. To je bil krasen prizor, ki je nekatere v resnici konservativne može tako presenetil, da so se na prsa trkali, rekoč: sedaj pa vidimo, da je vera res v nevarnosti! Da so naši ključarji, katerim se sedaj očita, da cerkev podirajo, bolj katoliški, kakor najnovejši ljubljenci Brešarjevi, o tem pač tudi naša duhovščina za trenotek ne more dvomiti. Kake zasluge imajo ti ljubljenci za cerkev in javno moralo? Ako morete spraviti moža

z delirijem, ki ne more več biti odgovoren za svoja dejanja, na volišča, vam je to bolj važno in zaslužno, kakor bi ga spravili v cerkev.

Jako zanimivi sta bili volitvi trškega zastopnika v občinski zastop in gospodarskega odseka za trg. Pri obeh teh, za trg važnih volitvah je zmagala napredna stranka navzlic temu, da so nasprotniki zbornali skupaj vse vnanje vaške volilce, ako imajo le kako gredico v trški davčni občini ter plačujejo tu 1 vinar davka. Ti „Obrniščarji“ (Einhellermänner) so se zelo zanimali za trško gospodarstvo. Marsikateri teh gostov se je nerad udal ter je sramežljivo oddal svoj glas za klerikalne kandidate, a naposled si je mislil: ako tržani sami hočejo imeti take gospodarje, da bodo vodovod zamašili in si odslej žejo gasili samo z vinom in jerušem, nam tudi prav. Po našem mnenju bi bilo lepše, da bi ti možje, kateri nimajo in ne morejo imeti pravega interesa na razvoju trga, ne bili prišli volit v gospodarski odsek za trg in nepotrebne zgage delat. Ako odštejemo te vnanje glasove, je dokazano, da je velika večina tržanov volila z napredno gospodarsko stranko. Klerikalcem so pomagala tudi po našem mnenju neveljavna pooblastila v Ameriki bivajočih domačinov. Računali so na gotovo zmago tudi pri gospodarskem odseku ter so bilo neprijetno presenešeni, ko so propali, akoravno se menda vsaj v tem odseku ne bode razpravljalo o verskih vprašanjih. Dolžnost novo izvoljene večine občinskega zastopa bode dokazati resničnost po volitvah širjene trditve, da je dosedanja večina slabo gospodarila, in da je osobito pridobitev kolodvora in dovozne ceste in naprava vodovoda v Ribnici za občino škodljiva.

V Ljubljani, 29. aprila.

K položaju.

Ta teden dožene zbornica zakon glede pristojbin ter zakona glede mangarina in trgovskih zbornic. Tudi grajalna aféra Šusteršič-Stein pride na vrsto. „Reichswelt“ piše, da je položaj zbornice še vedno zelo dvomljiv, ker so Vsenemci in socialni demokratje delu nasprotni. „Narodni Listy“ pa poročajo o velikem nasprotju Poljakov in fevdalcev proti Körberju. „Poljaki in fevdalci, ki so se trudili, zabraniti obstrukcijo Čehov, danes to obžalujejo, hujskajo češke poslance proti vladi in jih pošiljajo povsod tja, kamor se ne upajo sami“ Preussische Jahrbücher“ pojejo slavo Körberjevi državniški modrosti, kateri se je posrečilo, doseči premirje, a menijo, da se more premirje izpremeniti takoj v nov boj. Ta boj se nedvomno začne zopet pri razpravi proračuna in pri obravnavi nagodbe z Ogrsko. Tako „Preus. Jahrbücher“.

Manifestacije v korist mira.

Žensko gibanje v korist mira, katero se je začelo v 1899. l., razvija se in se krepi. Ruski ženski komitet, kateri ima nalogo, vzdrževati zvezo z internacionalno žensko ligo, dobil je od podpredsednice mednarodne lige, gospe M. Selenke predlog, udeleževati se v organizaciji perijodičnih mednarodnih manifestacij v korist mira. V to svrhu je določen 5. (18) dan maja — dan obletnice haagske konferencije. Na teh sijajnih skupščinah se bo moglo razpravljati o ideji mira in kako krepiti jo in o znova nastalih vprašanjih in modernih dogodkih, ki so v zvezi s to idejo; na skupščinah obračalo se bo posebno zanimanje in razjasnjevala se bo npravnstvena in ekonomična važnost mira za človeštvo v obče in za ženske posebej, razpravljalo se bo o pomočkih, kako čim prej doseči in vzbuditi splošno gibanje za mir, kako doseči solidarnost žensk v ideji okrepitja miru, kakor tudi v drugih vprašanjih občin interesov ženskega gibanja. Razpošiljanje in sprejemanje dopisov, brzojavk, resolucij skupščine izročila se v skrb nacionalnih komitetov, kateri se bodo ustanavljali po svetu, in kateri se bodo družili v občno internacionalno obrambo mira. Ruski ženski komitet je zboroval 4. aprila pod predsednico A. N. Šabanovo. Presojeval je projekt skupščin mednarodne lige in se mu je pridružil v principu. Sijajnega zborovanja pa letos 5. dne maja še ne more prirediti radi prekratnega časa, a 1902. začne pa na vsak način manifestacijo. Letos pa odpošlje 5. maja v Haag internacionalni skupščini pozdravilno adresno. Zborovanje narodne lige vrnilo se bo v začetku delovanja haag-

ske mednarodne konferencije o vprašanjih mira.

Vojna v Južni Afriki.

„Standard“ poroča, da je pri sprejemu deputacije nizozemskih „burskih društev“ izjavil predsednik Krüger, da so vse vesti o novih mirovnih pogajanjih in o posredovanju gospe Bothove golo blebetanje, ki nima realne podlage. Iz Londona poročajo, da bode v odsotnosti generalnega guvernerja Milnerja njegov namestnik sam Kitchener ter da se nadaljuje z organizacijo posameznih okrajev po Milnerjevih predlogih. Iz Kapstadta poročajo, da je bil te dni Dewetov strijo „radi izdajstva“ obsojen v 18 mesečno ječo in na 350 funtov denarne globe. Tudi urednik afričanskega lista „South African News“ je obsojen v ječo, a vzlic temu izjavlja njegov list, da afrikanderstvo ni uničeno, nego da je še složnejše in še močnejše. Lord Kitchener je sporočil iz Pretorije zopet nove uspehe. Vjetih je bilo baje zadnje dni 268 Burav, ubitih 16, ranjenih pa 20. Zaplenil pa je tudi več tisoč goveje živine, ovac, konj, mnogo vozov, en top in mnogo streljiva.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 28. aprila. Pred kratkim je „Slov. Narod“ mimogrede pisal o važnosti javnih predavanj kot sredstvu ljudskega poučevanja. Misli dotičnega pisatelja bi se morala vsa slovenska inteligenca z vso resnobo poprijeti. Premislimo le, da spada naše ljudstvo po naravi med najnadarjenejšje narode, a vendar zavzema med avstrijskimi narodi v omiki in izobrazbi precej nizko stopinjo.

Šola stori sicer kar more, a kaj ko otrok, zapustivši, isto hitro rad pozabi še tiste drobtinice, kar jih je v šoli prejel. Mrzlota kmetijskih starišev do šole je občno znana. Vzrok mrzenja do sedajnih šol se ve kje iskati.

Cerkveni pouk (pridige) so pač lepe, v kolikor se politike ne tičejo, a te pridige pri izobrazbi ljudstva ne pridejo v poštev. In te pridige tudi niso nikaka vzgoja človeka do pravega spoznanja vsega človeka. Poglejte, kako visoko kulturo imajo severni narodi. Švedi, Norvežani, Holanci, itd., na kako visoki stopinji omike stoje; nič tistega podivjanja kakor pri nas. — Narod je omikan in narod je vzlic temu veren, veren iz svojega notranjega prepričanja. Kdo je vse to učinil? Javno ljudsko poučenje in dobre znanstvene knjige so narodu ljubezni do narave in ž njo ljubezni do večnega bitja oživele.

Omika se ne širi med ljudstvo samo s strašenjem s hudičem in večno kaznijo. Povedati se mora ljudstvu kaj o naravi, o nadzemeljskih in podzemeljskih čudih in kako se po naravnih potih vsa ta čuda godé, poučevati ljudstvo o novih iznajdbah o napredku kmetijstva, industrije itd. Pojdimo k ljudstvu in ljudstvo nas bo rado imelo. —

Nasprotniki omike bodo pač nekaj časa hudi, pa tolažimo se: nov rod, ž njim novi ljudje, nov denar, nove ideje in vse se bo lepo v tir spravilo. Le to si moramo misliti: vsak začetek je težak.

Za predavanje imamo že veliko slovenske inteligence. To se zna, da zastopj tudi ti učitelji ne morejo nastopati, saj morajo imeti vsak dan kruh. Ali duhovščina stori kaj zastopj? Celotni misijoni stanejo denar; ali jim nebesa denar pošiljajo? Kako pa ta denar dobiti, to je že gosp. M. v „Slovenskem Narodu“ namignil.

Ustanovi naj se društvo, ki bo v to denar zbiralo, da se ljudskim učiteljem daje nagrada. Dežela, država in večja mesta bodo morala dajati prispevke, korist od tega bo imela v prvi vrsti država sama, vsaj nevednost je najdražja reč na svetu. Pijančevanje, zločinstvo bo na mah začelo pojenjavati, rod bo bolj čvrst, saj omika je največji dar božji. Predavanje naj bi se vršilo ako le moč brez krčme, na prostem, v šoli, itd. Društvo naj tudi skrbi za poučene, popularne znanstvene knjige. Mohorjeva družba bi pač veliko lahko storila za omiko naroda, pa dela le v popolnoma klerikalnem zmislu. Skoraj same nabožne knjige izdaja, za splošno omiko le sem in tje malo drobtinico pošlje med narod. Z molitveniki naj se kramarji pečajo.

Kdor si bo zaslugo za to prvi storil, da ustanovi takšno družbo, si bo največji spomenik celega našega milega noroda zaslužil.

To bo največja naša straža in potem se bomo tudi mi liberalci lahko na prsa trkali: ogromna večina naroda je naša. V to pomozi Bog!

Iz il. Bistrice, 28. aprila. Na Kranjskem gotovo mej trgovci ni nikjer večje konkurence, kakor tu in v Trnovem. Že pred ustanovitvijo konsumnega društva konkuriral je drug drugim, kolikor je mogel, sedaj pa delujejo vsi brez izjeme — za nič. — Nasledki konkurence se kažejo. V Bistrici nameravata dva trgovca štacune opustiti. A kdo jih prevzame? Kdor čuti kaj okroglega pod palcem, si bo popred dobro premislil, li prične tu ali ne. Tem razmeram bi se dalo narediti konec le, če bi se tukajšnji gospodje trgovci zjedini, držati se tarifne cene. Tako bi jeden in drugi nekaj zaslužil. Poglejte gospode postojnske trgovce, kako drže skupaj. Zato pa tudi dobro izhajajo! Štacune ob nedeljah se tudi tako neredno zapirajo, da se je čuditi. Čemu smejo biti nekatere prodajalne v Bistrici med 10. mašo odprte? Zakaj zopet so nekatere prodajalne v Trnovem po večernicah odprte? Kje je vendar blaženi red? V lesni trgovini se nam tudi nič bolje ne godi, parola je tu: „jeden proti drugemu“. Sedaj snuje gosp. Brückner v Opatiji v gozdu „Laprinac“ žago za rezanje lesa. Nekaterim gosp. trgovcem tu, ki pošiljajo mnogo lesa v Opatijo, hode gosp. Brückner znatno škodil, tembolj pa tudi revnim voznikom, kateri so pri tem podjetju mnogo zaslužili. Tukajšnja trgovina je dobro razvita, tovarna testenin deluje izvrstno, laški makaroni jej ne morejo konkurirati, sedaj dobimo veliko strojarjo usnja in tako bode revno ljudstvo saj pri hudobnih liberalcih dela našlo, da mu ne bode treba dela v oddaljenih krajih iskati.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. aprila.

— **Osebnosti.** Carinski oficijal g. Engelbert Jakhel je imenovan višjim komisarjem finančne straže. — Učitelj „Glasbene Matice“ g. Josip Vedral je 24. t. m. naredil v Pragi državni izpit iz glasovirja in petja z odliko v obeh deželnih jezikih.

— **Praška „Politika“** je te dni omenila razgovor, kojega sta baje imela redakter poljskega časopisa „Kraj“ in župan Hribar. V teku tega razgovora je menda gospod župan tole izrekel: „Naša liberalna stranka ne soglaša s postopanjem poslanca Tavčarja proti katolicizmu, na drugo stran pa ne moremo soglašati s katoliško stranko, ker ni mogoče, da bi škofje vodili našo narodno politiko“. Ne vemo, se je li res tako govorilo ali ne; če se je pa tako govorilo, vemo, da gospod župan ni imel nikakega pooblastila, v imenu stranke govoriti. Mnenje, da kdo pri nas proti katolicizmu postopa, je zasebno mnenje, ni pa to mnenje tistih faktorjev, ki smejo govoriti v imenu narodne napredne stranke.

— **Čemu ta nepotrebna reklama?** „Edinost“ piše: Gospod župan Hribar je dobil 420 glasov. Od 102 Nemcev, ki so prišli v „Mestni dom“ demonstrirati zoper njega, ga ni volil nihče, na čemer mu je le častitati, in kar je v dokaz, kako nasprotni so mu Nemci baš radi tega, ker hoče tudi še znanprej z železno konsekvenco čuvati slovenski značaj bele Ljubljane, do čim so vsi Nemci volili dr. Tavčarja, ki je dobil narodnih in nemških glasov 516. Če odštejemo 102 nemška glasova, katera je dobil voditelj napredne stranke, se nam pokaže presenetljivo dejstvo, da je dr. Tavčar dobil samo 414 narodnih glasov, Hribar pa 420. Te številke govorijo jasno; so pa tudi resen opomin Tavčarju politiku, naj se nikari preveč ne igra s svojo popularnostjo, kajti pota politike so opolzka in na parket naj ne hodi, kdor ima podkovane čevlje. Toliko za danes. — „Edinost“ se bavi tukaj s stvarjo, za katero se v Ljubljani nihče ne zmeni. Mi ne dostavljamo nikakega komentarja. Za grožnje „Edinosti“ se pa ne brigamo niti mi, niti dr. Tavčar. In tako ostane tudi v bodoče! Zatorej klepetajte, kolikor vam drago!

— **Volitev v okrajno bolniško blagajno** se je vršila včeraj in je bila precej živahna, ker so se iste udeležili klerikalna in socialno demokratična stranka ter nekateri pristaši naše stranke. Absolutne ve-

čine ni dobila nobena lista. Klerikalci so dobili kompaktno po 131 glasov, socialni demokrati po 51 in kandidacije priporočeni po nekaterih naših pristašev po 98 glasov.

— **Maša zadušnica** za obglavljena hrvaška rodoljuba Zrinjskega in Frankopana bo jutri ob 10. uri dopoldne v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

— **Dobrodelni bazar.** Naprošeni smo objaviti, da je prihodnja seja glavnega odbora v sredo dne 1. maja ob 6 uri zvečer.

— **Zdravniška zbornica kranjska.** Dne 26. t. m. vršil se je mnogoštevilno obiskani shod zborniško-obveznih članov. Po predlogu poročevalca g. Defranceschija iz Novega mesta sprejel se je minimalni honorarni tarif za Kranjsko izvzemši Ljubljano, in pa tarif za Ljubljano posebej, ki naj bi bil veljaven samo za manj premožne, in bi služil sešeno mlajšim zdravnikom kot navodilo v praksi. Sklepi predlože se zbornici v odobrenje, katera jih objavi in priporoči. Društvo zdravnikov na Kranjskem sprejelo je tudi v polnem obsegu dotične sklepe.

— **Promocija.** Danes je bil na graškem vseučilišču promoviran cand. med. g. Ernest Dereani, bivši predsednik društva „Triglav“ doktorjem vsega zdravilstva. Čestitamo!

— **Poročil se je** danes v Plzinu član slovenske opere g. Cecil Vašiček z gđ. Franjo Bláhovo. Čestitamo!

— **„Žensko telovadno društvo v Ljubljani“** naznanja, da se na prijazno povabilo telovadnega društva „Sokol“, s 1. majem t. l. preseli v njegove prostore v „Narodnem domu“. Telovadske ure ostanejo iste kot doslej.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Škofljici** priredi v nedeljo 12. maja v prostorih g. Vinko Ogorelca veselico, pri kateri bo svirala meščanska godba ljubljanska. Vstopnina k veselici je za člane gasilnega društva prosta, za druge 50 vin, na plesni oder prosta. Dohodek namenjen je v poplačilo dolga na gasilnem orodju. Ob neugodnem vremenu se veselica preloži na prihodnjo nedeljo 19. maja.

— **Vinarska zadruga v Novem mestu.** Ustanovni shod te važne zadruge bo dne 1. maja in ne 11. maja, kakor je bilo zadnjič pomotoma tiskano.

— **Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj** ima svoj občni zbor 2. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopu v St. Juriju pri Kranju, z navadnim vsporedom, na katerem je tudi volitev novega odbora in delegatov za zborovanje „Zaveze učiteljskih društev. K obilni udeležbi vabi vse prijatelje šolstva odbor.

— **Učiteljsko društvo za litjski okraj** odkrije v četrtek, 2. maja t. l. ob 8. uri zjutraj nagrobni spomenik pokojnemu nadučitelju in skladatelju Ivanu Bartlu na pokopališču v Smartnem pri Litiji. Gg. tovariši in prijatelji pokojnikov se uljudno vabijo k udeležbi.

— **Požar.** Z Iga se nam piše: Dne 26. t. m. ob pol peti uri popoldne buknil je požar na grajščinskem marofu. Goreti je začelo v magacinu, kjer je bilo spravljeno za 1 vagon sprešanega sena, razni les, vozovi in drugo orodje. Gasilno društvo je delovalo naporno 3 ure, da je omejilo ogenj na goreči predmet. V nevarnosti bila so druga gospodarska poslopja in tudi poslopje, v katerem je nastanjen c. kr. poštni urad. Gasilce so podpirali nekateri domačini, osobito pa župan g. Martin Zdravje in moštvo tukajšnje c. kr. žandarmerije pod poveljstvom g. stražmojstra A. Šrumbla. Zgorelo poslopje bilo je zavarovano, a škoda znaša čez 3000 kron.

— **Ljubavna tragedija.** Danes dopoldne okoli 11. je prišel sedlarski pomočnik Pavel Vizjan, stanujoč v Spodnji Šiški št. 67, v Urbasovo hišo v Komenskega ulici št. 16 in je tam v kuhinji napadel z nožem svojo bivšo ljubo, kuharico, 22 let staro Terezijo Koščakovo iz Šmarjete na Dolenjskem. Prizadejal jej je štiri smrtonadne rane v hrbet, v trebuh in v vrat. Pavel Vizjan, sin Antona Vizjana, posestnika v Spodnji Šiški, rojen 1866, sedlar pri svojem bratu na Rimski cesti, seznanil se je bil s Terezo Koščakovo, ko je ta lansko leto služila pri njegovem očetu. Mlado, lepo dekle je Pavla Vizjana kmalu vlovilo v svoje zanjke, in razvilo se je med njima ljubavno razmerje, ki pa je trajalo le toliko časa, dokler je bila Tereza Koščak pri Vizjanu. Pred kakimi tremi meseci je menda

Tereza Koščak morala zapustiti službo v Spodnji Šiški in preselila se je v mesto, kjer je dobila službo pri Urbasovih. Z izstopom iz službe pri Vizjanu se je ohladila ljubezen do Pavla Vizjana, in ta revež je trpel vsled ljubosumnosti hude muke. Obiskoval je večkrat Terezo Koščakovo, in jo nagovarjal, naj bode še njemu prijazna in celo denar jej je ponujal, pa vse to ni nič pomagalo. Rezka je ostala trdosrčna proti njemu. V zadnjem tednu je poskusil Pavel Vizjan še enkrat se približati svoji izvoljenki in jej je pisal, da bi mu dala rendezvous. Dovolila mu je za včeraj popoldne res sestanek, ali prišla ni sama, marveč je imela seboj nekega mladega spremnjaleca. Pavel Vizjan menda ni govoril z njo, pač pa je parček zasledoval na Rožnik, kjer pa mu je izginil izpred oči. Vsled jeze se je napil in to mu je zmešalo glavo, da je danes šel k Urbasovim in tamkaj napadel Terezijo Koščakovo. Le-ta je bila prišla ravno s trga domov, ko stopi k njej v kuhinjo Pavel Vizjan in jo, izročivši jej neko pismo, sunje z odprtim nožem v vrat. Koščak je zavpila in je hotela bežati najpopred v stanovanje svoje gospodinje, ker pa so bila vrata zaklenjena, je bežala v svojo sobo. Pavel Vizjan je tekel za njo in jo je med begom z nožem sunil dvakrat v hrbet in potem v sobi še enkrat v trebuh, da se je zgrudila na tla. Vizjan je hotel po storjenem činu pobegniti, toda na stopnicah sta ga prišla hlapec Franc Fister in ujetniški paznik Ivan Koder, ki sta na dvorišču slišala vpitje in na isto tekla v hišo. Pavel Vizjan je imel še vse krvave roke, ko sta ga navedena ustavila in odgnala nazaj v drugo nadstropje, kjer je v sobi za posle ležala na tleh v krvi kuharica in rohnela. Tudi v kuhinji in na hodniku je bilo mnogo krvi. Poslali so takoj po zdravnika in po policijo. Došli redar je Pavla Vizjana ukenil in odgnal v zapor. Nož, s katerim je izvršil zločin, so našli še ves krvav pri njem v žepu. Prvo zdravniško pomoč sta dala Tereziji Koščakovi doktorja Gregorič in Hoegler, ki sta zavezala rane in odredila, da se odpelje z rešilnim vozom v deželno bolnico, oziroma je dr. Gregorič ponesrečenko spremljal z rešilnim vozom sam v deželno bolnico. Ko se je izvršil zločin, je bila v II. nadstropju le gospodična Marija Urbasova, katera je bolna in je bila v sobi. Na vpitje je pri vratih pogledala in neki videla, da se kuharica z neznanim človekom bori, česar pa se je tako prestrašila, da potem ni nič več videla in slišala. Glas o nameravanem umoru kuharice Terezije Koščakove se je hitro raznesel po šentpeterskem predmestju, in najedenkrat se je nabralo pred Urbasovo hišo vse polno radovednega občinstva, ki se še potem ni razšlo, ko so Koščakovo že z rešilnim vozom odpeljali. Pavel Vizjan je na vprašanje, zakaj je napadel svojo poprejšnjo ljubimko, dejal, da nič ne ve, kaj mu je prišlo v glavo. Jezil se pa je nad Terezijo Koščakovo, ker ga je ta pri znanih opravljala. Domneva se, da Pavel Vizjan ni duševno normalen človek, ker se, kakor vedo ljudje pripovedovati, včasih prav sumljivo vede, in ima tudi dva brata, ki sta oba na umu bolna in se jeden od teh nahaja v blaznici. Mogoče je torej, da je Pavel Vizjan izvršil zločin, ko se mu je res zmešalo v glavi. Policija ga je že danes popoldne izročila deželnemu sodišču, kjer se bo vršila nadaljna preiskava. Razun rane na vratu so tri druge rane Terezije Koščakove smrtonadne in je menda malo npanja, da bi se ji ohranilo življenje.

— **Razpisane službe.** Pri poštne in brzojavne uradu v Mokronogu je razpisano s 15 majem t. l. mesto poštne odpraviteljice. Prošnje na isti urad.

* **Slovenec pred ameriški porotniki.** V Creat Falls Montu v Ameriki so porotniki sodili v minolem mesecu Jakoba Vertina, ki je bil rojen na Kranjskem. Jak. Vertin je lani na sv. večer ustrelil svojega 21letnega sina Ivana. Ko so privedli Jak. Vertina v sodno dvorano, je padel na kolena in začel jokati. Sodnik je ukazal odvesti jokajočega za nekaj časa iz sodne dvorane. Ko so ga pripeljali nazaj, je še vedno jokal in le s težavo se je dal potolažiti. Obtoženec Jakob Vertin je stanoval z vso svojo obitelji v Little Chicagi, Mont. Na božični večer je prišel Jakob Vertin vinjen domov. Spočetka je bil priazen in zelo dobre volje. Toda kmalu prijel je vse navzoče brez vzroka zmerjati. Sin Ivan ga

je opomnil, naj ne govori tako nespodobno vpricho otrok. Nato se je Jakob Vertin razjezil in se vedel tako nasilno, da je žena iz strahu pred močnem vzvela dve puški in zbežala z njima k sosedu Miheliču, med tem ko je sin Ivan odšel v Little Milwaukee. Kmalu nato je šel Vertin iskat svojo ženo, in ko jo je našel pri Miheliču jo je prosil, naj gre domov. Ko mu je bila Vertinka obljubila, da gre domov, ji je pa dejal, da še lahko ostane in odšel sam domov. A v kratkem času se je vrnil z revolverjem in pretil ženi, da ustrelji njo in samega sebe. Tedaj pa je stekla klicat žena gospo Schultz, Ivana Vertina in njegovega bratranca, katera sta takoj prihitela in našla očeta Jakoba Vertina že pred hišo. Ivan se je trudil, očeta spraviti domov ter ga pomiriti. Prijel ga je za roke, a Vertin se ga je otresel, pri čemer je sin Ivan izbil očetu Jakobu klobuk iz glave. Ko sta stala kake 3 čevlje narazen, je napel Jakob revolver ter izprožil. Krogla je Ivanu šla skozi vrat in obtičala v tilniku. 24 ur nato je Ivan vsled izkrvavljenja umrl. Državni pravdnik je pri utemeljevanju obtožnice povedal, da je bil vzrok umora že delj časa trajajočo sovraštvo, ker je sin vedno zagovarjal mater pred očetovimi surovostmi. Zagovornik morilca je v svojem zagovoru povedal, da je obtoženec Jakob Vertin okoli 50 let star in precej izobražen. Pred 15 leti se je poškodoval na glavi in vsled teh poškodb časih blazni. Zagovornik je dokazoval, da je Jakob Vertin storil svoje dejanje v stanju duševne nerazsodnosti. Porotniki so se posvetovali celih 34 ur. Le s težavo so se združili in potrdili, da je Jakob Vertin kriv. Ko je peljal stražnik Vertina v dvorano, da se mu bo prečitala obsodba, je bil ves blede in tresel se je po vsem životu. Nekaj časa je bil miren, potem pa je zopet začel jokati in klicati sina Ivana. Vertin je bil obsojen v dosmrtno ječo.

Književnost.

— **Zvonček.** Ta najlepši in vedno zanimivi, izborni uredovani ter bogato ilustrirani list za slovensko mladino ima v 5. števil. tole vsebino: Dih maja. Zložil Cvetko Slavin. — Grajski lovec. Spisal Rajko Levin. — Pridi k nam v gosti! Zložil Fr. Žgur. — Pastirček (s podobo). Zložil Leon Poljak. — Oče naš. Spisal Ivan Kern. — Tri vile. Zložila Anka Zupančič. — Ali nisem pravil? (s sliko). Spisal Andrej Rapé. — Kdaj zopet? Zložil Ivan Jakše. — Za vasjo (s sliko). Spisal Ivo Ivič. — Žabi. Priobčil Ivan Podgornik. — V bukovem gozdu Zložil Al. Pin. — Pomladne pesmi. Zložil Ivo Danič. — Pouk in zabava: Starinski napis (s sliko). — Naloga. — Za kratek čas. — Demant. — „Zvonček“ toplo priporočamo!

— **„Slovenka“** št. IV. prinaša sledečo vsebino: „Ženstvo na naših višjih državnih šolah, dr. I. T. — „Pesem“, Vida. — „Kdo in kaj“, R. V. Lačevski, Ljubljana. — „O ženi in njeni ravnopravnosti“, Abditus, Ljubljana. — „Narodna vzgoja“. — „Umiranje“, I. S. Machar. (Gospoj Ottiliji Sklenarovi Mali). — „Slovensko splošno žensko društvo“, Mila Dobova. — „Kamenčki“, Kristina. — O spolni vzgoji, Dragotin Lončar. Praga. — „Mali dnevi“, Lina Lavričeva. Ljubljana. — „Predlogi v rešitev ženskega vprašanja“, poročila Franjo Klemenčič. Trst. — „Nove knjige“. — „Beleške“.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst 29. aprila. Tržaška posojilnica kupila je danes prostor za „Narodni dom“. Pozicija je centralna; prostor je na trgu Caserma. Kupnina znaša 320.000 kron.

Dunaj 29. aprila. „Slovensko-hrvatski klub“ soglaša v tem, da obravnavanja glede zedinjenja s klubom slovenskega centra ni možno začeti, dokler dr. Šusteršič svoje zadeve ne uredi. Najintimnejši Šusteršičevi prijatelji menijo, da Steinu ne bo možno izreči grajo, ker ni izrekel proti dr. Šusteršiču nikake psovke, nego je samo konstatiral, da dr. Šusteršič na žalitve ni reagiral.

Dunaj 29. aprila. Nadvojvoda Ferdinand d'Este je odpotoval v Budimpešto, kjer ga je sprejel cesar.

Dunaj 29. aprila. Skupni komunistični Mladostehov in konservativnega plemstva konstatira, da ni istina, da sili plemstvo Čeha v boj proti vladi.

Lvov 29. aprila. Proti poslancu Krempu je vložena obtožnica radi poskušene cestnega ropu.

Petrograd 29. aprila. Carevič Mihael je prejel insignije častne legije, minister Lambsdorff pa veliki kordon.

Foulard-svila po 65 kr.

do 3 gl. 65 kr. meter za bluze in obleke, ter „Henneberg-svila“ v črni, beli ali pisani barvi od 65 kr. do 14 gl. 65 kr. meter. Vsakomur franco in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopošljejo takoj. Dvojna poštnina v Švico.

G. Henneberg, Seiden-Fabrikant Zürich.
(k. u. k. Hof.)

Zahvala.

Kranjska hranilnica je votirala na svojem zadnjem običnem zboru, ljubljanskemu prostovoljnemu gasilnemu društvu znesek 1000 K. V imenu društva se za to velikodušnost najtoplejše zahvaljuje

načelnik in poveljnik
Ludovik Strleelj 1. r.

Zahvala.

Slavni občinski zastop v Ljubljani in slav. kranjska hranilnica sta darovala „Narodni Šoli“ po 400 K v podporo revnim selskim šolam za kar se jima izreka tem potom najtoplejša zahvala. Vudi slavni posojilnici Ljubljanske okolice bodi srčna hvala za vpsolani znesek v isti namen.

Ljubljana, dne 27. aprila 1901.

Ante Razinger **Jos. Capuder**
predsednik. tajnik.

Meteorologično poročilo.

Vitina nad morjem 596-2 m. Srednji srčni tlak 786-0 mm.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Motrina v 24 urah
27.	9. zvečer	736.1	11.6	brezvetr.	del. oblak.	16 mm.
28.	7. zjutraj	735.4	8.8	sl. jug.	dež	16 mm.
	2. popol.	735.5	15.3	p. m. jzah.	pol. oblak.	16 mm.
29.	9. zvečer	735.5	10.8	sl. jzah.	del. oblak.	61 mm.
	7. zjutraj	735.9	8.6	sl. svzhod.	jasno	
	2. popol.	734.1	18.1	p. m. jzah.	del. oblak.	

Srednja temperatura sobote in nedelje 11.9° in 11.6°, normale: 11.6° in 11.7°.

Dunajska borza

dne 29. aprila 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.45
Skupni državni dolg v srebru	97.90
Avstrijska zlata renta	117.90
Avstrijska kronna renta 4%	97.40
Ogrska zlata renta 4%	117.55
Ogrska kronna renta 4%	92.80
Avstro-ogrski bančne delnice	1674.-
Kreditne delnice	685.50
London vista	240.22
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.52
20 mark	23.53
20 frankov	19.08
Italijanski bankovci	90.60
C. kr. cekini	11.31

Zahvala.

V najgloblji žalosti po tako britki izgubi svoje iskreno ljubljene soproge, oziroma hčere, sestre in svakinje, gospe

Minke Premk roj. Belič
c. kr. davč. kontrolorja soproge

izrekamo vsem cenjenim prijateljem in znancem za tako tolažilno sočutje mej boleznijo in ob smrti, kakor ne manj za lepe poklonjene vence in za mnogobrojno častilno spremstvo drage pokojnice k zadnjemu počitku, kakor častitemu prebivalstvu na Vrhniki za odkritosrčno sočutje, svojo najsrčnejšo in najtoplejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo gospodom pevcem za ganjive žalostinke.

V Ljubljani, dne 28. aprila 1901.

(893) **Žalujoči ostali.**

Pernospora vitičola se preganja najbolje s pernospora-škropilko

Austria

sistem c. kr. kmetijske družbe na Dunaji.
Patent **Fran Neeville.**

Tovarna za vinogradniško orodje, kletarske stroje in kovinsko blago (799-10)
Dunaj, V./1, Griessgasse 14 E.

Posojilnica v Radovljici
razpisuje službi (892-1)

blagajnika in tajnika.

Blagajnikova plača znaša najmanj 1400 K na leto, plači obeh se določita po dogovoru, blagajnik naj položi, ako mogoče tudi kavcijo. Ponudbe naj se pošiljajo najkasneje do 10. maja t. 1 na naslov: **dr. Janko Vilfan, odvetnik v Radovljici.**

Prostovoljna dražba.

Zaradi opustitve gostilniškega obrta se bode (889)

v sredo 1. in v četrtek 2. maja letos v **Ferlinz-ovi gostilni „pri Zvezdi“**

prodajalo: gostilniško opremo, gospodarsko orodje, konjske zaprege, sode in razne stroje.

Lattermannov drevored.

Samo nekaj dni tukaj na ogled!

Danes v ponedeljek, 29. aprila
ob 8. uri zvečer

velika predstava.

Opično gledališče

pod vodstvom ravnatelja **Josipa Spinett** s svojimi štirinožnimi in štiričrtnimi

83 igralci

opice, psi, koza, prešiči in petelini izborni dresirani.

Novo! Prvikrat: Novo!

Prešič kot topničar.

Koncem predstave:

Nesrečni potovalci v puščavi.

Vstopnina: Sedež s številko 40 kr., I. prostor 25 kr., II. prostor 15 kr., galer. stojšče 10 kr.

Za mnogobrojni obisk prosi udano

Josip Spinett.
V torek samo 1 predstava. Začetek ob 1/2 8. uri zvečer.

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februarja 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linz; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linz, Budejce, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste. — Proga v Novo mesto in Kočevje. Ob 7. uri 17 m zjutraj osonni vlak v Novo mesto, Straža, Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoldne osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 6. uri 55 m zvečer osonni vlak v Novo mesto, Kočevje. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejce, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Ob 8. uri in 44 m zjutraj osonni vlak iz Novega mesta in Kočevja. — Ob 2. uri 32 m popoldne osonni vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 43 m zvečer osonni vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta, Kočevja. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zvečer, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zjutraj.

Fino vino v steklenicah, Kulmbaško pivo v steklenicah, konjak, brinjevec, slivovko, Klauerjev „Triglav“

priloga (12-96)

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte.

Hiša

s prodajalnico, z eno sobo, kuhinjo, dvema kletama in z vrtom, se prodaja. Hiša je pri farni cerkvi, zraven šole, na prav lepem prostoru v Semiču.

Več pove lastnik Anton Hönigsmann v Semiču št. 31. (859-3)

Firm. 37/1.

Ges. I. 9.

Okljo.

V tusodnem trgovskem registru za družbene tvrdke se je na predlog gg.: Josip Klun, Andrej Peterlin, Franc Pirker in Andrej Podboj, posestnikov iz Ribnice, izvršil vpis javne trgovske družbe pod tvrdko:

„A. Peterlin in tov., opekarska tovarna v Ribnici.“

Imenovani štirje javni družabniki so opravičeni tvrdko zastopati in v njenem imenu podpisavati tako, da podpisujeta po dva katerakoli izmed njih pod družbeni pečat svoji imeni

C. kr. okrožna sodnija, odd. I. kot trgovska sodnija v Rudolfovem, (891) dne 19. aprila 1901.

Gostilna

na Sv. Petra cesti štev. 74 se takoj v najem odda.

Natančneje tam. (865-3)

Dne 1. maja letos, dopoldne ob 9. uri

vršila se bode

v hotelu Grajzer

na Dunajski cesti št. 26

javna dražba

v konkurzni sklad And. Schmolinerja spadajoče sobne oprave, perila itd., h kateri se kupci s tem vabijo. (867-2)

Oskrbnik konkurznega sklada:

Dr. Otto Vallentschag.

Švicarija.

V sredo, dne 1. maja t. 1.

jutranji koncert

„Meščanske godbe.“

Začetek ob 6. uri zjutraj. Vstopnina 10 kr. Otroci prosti.

Za mnogobrojen obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

(896-1)

Fric Novak, restavrater.

FRAN CHRISTOPH-ov

svetli lak za tla

je brez duha, se hitro suši in dolgo traja.

Christoph-ovo zrcalno svetlo voščilo

za trde parkete, najboljši vpuščevalni izdelek, se ne prileplja po uporabi, ne diši neprijetno; doseže se z njim lepa zrcalnosvetla tla. (656-2)

V Ljubljani: **A. Staenl**, v Kranji: **F. Dolenz.**

Najnižje cene! Solidna postrežba!

Primerna **birmanska darila!**

Največja in bogata zaloga zlatih, srebrnih in nikelnastih ur in verižic, zapestnic, uhanov, ovrtnih verižic, broš, srčkov, prstanov i. t. d.

Priporočajoč svojo bogato izbero, vabim uljudno slavno občinstvo na obilen obisk in ogled.

Z velespoštovanjem (101-32)

Fr. Čuden

urar in trgovina vsakovrstne zlatnine in srebrnine
Ceniki brezplačno, tudi po pošti.

Hotel Grajzer

Dunajska cesta štev. 32.

Slavnemu občinstvu se prijazno naznanja, da se isti s 1. majem

zopet odveri.

Točilo se bode raznovrstna vina najboljše kakovosti, celo iz leta 1885. in 1887.; istotako se bode točilo vedno izborno pivo. Za kuhinjo bode ob vsakem času najboljše preskrbljeno.

Cene vsestransko nizke.

Naročila na obed in večerjo se sprejemajo.

Za mnogobrojen obisk prosi

Ivan Grajzer.

(894-1)